Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale ave.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4685.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 31. marca (March 31), 1924. Subscription $5.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 77.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Za Denbyjem Daugherty, za tem Mellon itd.

Nevihta v senatu se je sedaj obrnila proti finančnemu tajniku Mellonu, ko je Coolidge odslovil pravosodnega tajnika Daughertyja. Za tem pride najbrž vojni tajnik Weeks na vrsto. Tudi trgovskega tajnika Hooverja utegne zadeti strela preiskovalnega odseka. "Vse je laž", je rekel Daugherty in zapustil svojo službo z veliko nevoljo na obrazu in v srcu.

Washington, D. C. — Pod pezo silnega pritiska od strani splošne javnosti, pod težkimi udarci od strani preiskovalnega odseka in ob splošni zahtevi večine med republikanskimi voditelji v kongresu in izven njega je bil predsednik Coolidge prisiljen odsloviti svojega političnega prijatelja pravosodnega tajnika Daughertyja iz službe. Nevihta, ki se je porodila v Teapot Domu, opravlja svoje posle temeljito in neizprosno. Bliska se, grmi in treska, in strele švigajo na vse strani, in ogenj besnečih sil se je sedaj obrnil na finančnega tajnika Mellona in vojnega ministra Weeksa.

Senator McKellar je uvedel resolucijo, v kateri zahteva preiskavo Mellonovih zvez s celo vrsto trgovskih podjetij, zvez, ki jih smatra senator za kršitev tiste postave, katera je prisilila veletrgovca A. T. Stewarta zapustiti mesto finančnega tajnika v Grantovi administraciji.

Tajnik Mellon je že pod ognjem pred senatnim odsekom, ki preiskuje administracijo dohodninske davčne postave. Glas se je namreč raznesel, da je bil urad posebno naklonjen tistim korporacijam, v katere je zainteresiran finančni tajnik. Druga obdolžba se nanašajo na nepostavno izdajanje žganjarskih dovoljenj pod Mellonovo upravo finančnega departmenta.

Vojni tajnik Weeks bo pozvan pred Daughertyjev preiskovalni odsek, da razloži, zakaj ni vojni department pritiskal na povrnitev milijonov in milijonov dolarjev, dolžnih vladi na podlagi vojnih pogodb, posebno pa tistih, ki so bile sklenjene s Standardovo zrakoplovno kompanijo.

Demokratje si veselja manejo roke ob razkriti korupciji v Hardingovi administraciji. Vsi so iz sebe. Republikanci so pobiti in klavrni, obenem pa premišljujejo, kako bi potegnili svoje enakovredne bratce v mlako umazanega olja in smrdljivo blato grdega nepotizma. Ves demokratski izrael se topi zadovoljstva in sreče ob 'nesreči' svojega 'brata', dasi je vsem zavednim ljudem prav dobro znano, da sta si demokratska in republikanska stranka v takih rečeh do pičice enaki. Kaj vse krije minula doba Wilsonove administracije, utegne priti prav lahko še na dan.

Senator Caraway je ponovno pihal republikance ter bil sila razveseljen, ko je bil Daugherty izbran za patetično žrtev na oltarju republikanske politike. Da, tako je bil veselo in sladko ginjen, da je kazal celo nekoliko sočutja za Daughertyja.

Senator Pepper je vztrajno zagovarjal predsednika, ali ostali republikanci so tvorili klavrno skupino v senatu ter izrabili prvo priliko, da so skoro vsi odhiteli iz zbornice na prostrane hodnike.

Pogreb Daughertyjeve slave je bil sila žalosten in mučen, mučnejši in žalostnejši od Denbyjevega. Moč stare klike se krha in podira. In iz notranjosti teh razvalin prihaja neprijeten duh po smrdljivem olju in nizkotni denarni lakomnosti.

Pod Daughertyjevim naslednikom, ki bo imenovan v par dneh, bo treba izkidati iz pravosodnega departmenta gnoj, ki se je nakopičil za časa nesposobnega načelovanja pravosodnega tajnika Daughertyja. Ta ni imel nobenega pravega smisla za upravo. Veliko časa za sploh ni bilo v Washingtonu. In koder ni mačke doma, miši plešejo. Nastala je v departmentu vsesplošna korupcija, in to pa v vladnem oddelku, ki je eden najvažnejših v zvezni administraciji. Mašina za uveljavljanje deželnih postav je bila zanemarjana in po mnogih pododsekih je skoro popolnoma prekinila svoje poslovanje.

Daugherty je vrhtega napolnil department s svojimi političnimi pripadniki in podrepniki, med katerimi so bili mnogi v zvezi z obdolžitvami nizkotne korupcije, razgaljene pred senatnim preiskovalnim odsekom.

Kakor je razvidno iz pisma, ki ga je Daugherty najnazadnje pisal predsedniku, ko mu je ta naznanil, da je njegova ostavka skrajno zaželjena v Beli hiši, je neznansko nerad odložil svojo službo. Daugherty je zatrdil predsedniku, da je vse, kar so odsekovi člani naperili proti njemu, čisto navadna izmišljotina in podla laž. Rekel je, da ga črte vojni grabeži. Pri tem pa ni pomislil, da je imel sam okoli sebe ljudi, ki so bili nizkotni grabeži in lopovi.

Daugherty je že drugi član zveznega kabineta, ki je moral pobrati šila in kopita ter oditi iz Washingtona. Prvi je bil mornarični tajnik Denby. Za tema pride najbrž Mellon najprvi na vrsto. In tako utegne iti dalje, dokler ne bo Coolidgev kabinet popolnoma prenovljen. Mesca novembra pa se lahko zgodi, da odslovi ameriški narod tudi predsednika Coolidga iz predsedniške službe ter si izbere moža, ki bo varno in pametno vodil krmilo zvezne vlade.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Gl. odbor A. F. of L. je pritisnil uradni pečat na kandidaturo G. L. Berryja na tiketu kapitalistične stranke.

Senatorji zahtevajo, da gre za Daughertyjem še Mellon in drugi.

Senator Walsh je izjavil, da druge priče potrde Jenningsovo izpovedbo.

Nova razstrelba v rudniku in 26 rudarjev je mrtvih.

Žganje je redno prihajalo na letalu s Kube v Chicago.

40,000 rudarjev na jugozapadu se je uprlo znižanju mezde; morda pride stavka.

Nevihte po Združenih državah so zahtevale mnogo žrtev.

Inozemstvo.

Velika stavka v Londonu je končana.

Poincare je zamašil usta svojim oponentom z ministrskimi portfelji.

MacDonald je vznemirjen radi možnosti zmage monarhistov v Nemčiji.

26 premogarjev mrtvih v W. Virginiji.

Bluefield, W. Va. — Šestindvajset premogarjev je izgubilo svoje življenje ob eksploziji, ki se je pripetila v rovu štev. 2. Premogokop je last premogovne tvrdke Yukon-Pocahontas Coal Company, kakor je to povedal ventilacijski inženir J. A. Demchock, ki je pravkar dospel semkaj s pozorišča te velike nesreče. Osem drugih premogarjev, ki so bili v nesrečnem rovu ob eksploziji, se je rešilo.

Kolikor nam je znanega, ni v tej premogarski naselbini naših rojakov.

Turški vojni proračun.

Carigrad, 29. marca. — Turška skupščina je včeraj odobrila vojni budget v vsoti 27 miljonov turških sterlingskih funtov.

SIROMAKE ZAPIRAJO, GOSPODA PIJANČUJE.

Osiveli strežaj je pred senatnim odsekom povedal, kako je Daugherty s svojimi prijatelji kvartal in popival.

MALA HIŠICA NA CESTI H SHAJALIŠČE WASHINGTONSKE OLJNE IN DRUGE GOSPODE.

Washington, D. C. — Senatni odsek, ki mu je naložena naloga preiskati razna koruptna in nečedna početja pravosodnega departmenta, ne bo sedaj, ko je podal Daugherty svojo ostavko, prenehal s svojim delom, kakor je rekel senator Wheeler. Odsek bo gledal na to, da pridejo vsi krivci na zatožno klop pred sodiščem, je dejal.

Odprla se bodo pota novim razkritjem, in mnoge priče, ki so se doslej bale jeze in osvete pravosodnega tajnika, bodo sedaj poklicane pred odsek, da pomagajo izkidati gnoj iz Avgijevega hleva. Ta metla bo najbrž zasegla tudi več okrožnih državnih pravdništev, o katerih so ukrepali v mali zeleni hišici na cesti K, ali pa v McLeanovem domu na cesti H.

Ravno tedaj, ko se je raznesla govorica o Daughertyjevi ostavki po mestu, je osiveli bivši strežaj bivšega pravosodnega tajnika Daughertyja in Jessa Smitha Walter De Marquis Miller v mali hiši na cesti H pripovedoval senatnemu odseku mnogo zanimivih podrobnosti o življenju, ki sta ga živela pravosodni tajnik in njegov prijatelj, nadalje o njunih obiskovalcih, o kvartopirskih partijah, ponočevanjih in pijančevanjih, ki so se dogajala v omenjeni hišici na cesti H.

Mnogi visoki uradniki, številni finančniki in 'ugledni' družabniki so često prestopili prag male hišice na cesti H ter šli mimo bdečega strežarja Millerja. On je naznanjeval njihna imena, slišal, kakšne službe si žele, opazil, da sta bila Ogden Armour in sodnik Pam iz Chicaga zelo pogosta obiskovalca, in da je poslala pozneje velemesarska tvrdka Armour & Co. zastonj velike gnjati, slanino in druge take dobrote, ne da bi zahtevala kaj denarja za vse to.

Nadalje povedal strežaj o tem, kako so 'gospodje' igrali poker. Tega kvartanja so se vdeležili Albert B. Fall, Harry Sinclair, bivši pravosodni tajnik Daugherty, Smith in Sinclairjev advokat polkovnik J. W. Zevely.

Med pogostimi obiskovalci in gosti na Daughertyjevem in Smithovem domu so bili detektiv Burns, Will Hays, Thomas B. Felder, Orr, ki je enkrat prinesel s sabo poln kovček žganja, nadalje Howard Mannington, polkovnik Zevely, Sinclair, polkovnik James Darden, Mal Daugherty, brigadni general Charles H. Sawyer, E. E. McLean in bivši odvetniški sodružnik pravosodnega tajnika John Todd.

Velika blagajna v steni, kjer je imel pokojni John R. McLean navadno svoje vrednostne papirje, je bila polna raznega žganja, ki ga je bilo vedno v izobilju pri hiši, je izpovedal stari strežaj.

Žganje dovažano na letalih.

Chicago, Ill. — Zračni poleti P. Davida Pinkinsona, o katerem pravijo prohibiční agentje, da je dovažal izbrano žganje s Kube na zrakoplovu, so privedli prohibiční oblasti k skladišču "Delaney Brothers" na 5908 S. State St.

Tamkaj so našli v trinadstropnem poslopju, ki je izgledalo nazunaj kakor skladišče za pohištvo, zvezni agentje dva popolna munšajnerska laboratorija in enainsedemdeset zabojev importiranega škotskega žganja.

Kakor je zatrjeno, je vse to žganje prišlo na zrakoplovih, ki so se izpuščala na tla zunaj mesta.

POINCARE JE VZEL OPONENTE V VLADO.

Diktator je zamašil usta nasprotnim buržoaznim strankam s tem, da je dal njihovim voditeljem portefelje.

Pariz, 29. marca. — Poincare je včeraj sestavil novi kabinet, v katerem so tudi nekateri njegovi nasprotniki, ki so ga prejšnji dan napadali, ker ni držal besede, katero je dal ob svojem porazu v zbornici v sredo, da namreč ne bo več na čelu vlade. Zviti diktator jim je zamašil usta s tem, da jim je ponudil ministrske stolčke, ki so jih sprejeli. Ker so v manjšini, mu ne bodo mogli dosti škoditi, na drugi strani bodo pa morali deliti z njim odgovornost.

Med novimi ministri je Louis Loucheur, najbogatejši človek v Franciji, ki je dobil portfelj trgovine; nadalje je Francois Marsal, ki prevzame finance, in Bokanowski, minister mornarice.

Nekaj se govori, da bo Poincare spremenil program svoje zunanje politike in sprejel MacDonaldov načrt, na podlagi katerega naj liga narodov jamči za varnost Francije. V tem slučaju bo Nemčiji dovoljen vstop v ligo in liga dobi "zobe", to se pravi, da bodo države v ligi podprle z orožjem garancije varnosti proti bodočim agresijam.

Velika stavka v Londonu končana.

Stavkarji niso dobili vsega, kar so zahtevali, toda MacDonald jih je pregovoril, da so se vrnili na delo.

London, 29. marca. — Stavka tramvajskih in omnibuških nameščencev v Londonu, ki je trajala teden dni, je bila danes končana in okrog 40,000 stavkarjev se je vrnilo na delo. Delavci, ki so zahtevali osem šilingov tedenskega poviška, so dobili šest šilingov, ostala dva šilinga pa ostaneta v rezervi za slučaj, da poskočijo cene življenskih potrebščin.

Stavka je bila končana z direktnim posredovanjem MacDonalda, ki je pritiskal na obe stranki za poravnanje spora. Omnibusi so lastnina privatne družbe, dočim je tramvaj občinska last. Stavka je imela ta dober rezultat, da bodo zdaj brez dvoma tudi omnibusi podržavljeni, tako da ne bodo delali konkurence tramvajem. S poravnanjem konflikta je odvrnjen simpatiški štrajk nameščencev podzemeljske železnice in električarjev, ki so zapretili, da vržejo London v temo, če ne bodo priznane zahteve tramvajskih in omnibuških delavcev.

Jenningsova izpovedba bo potrjena.

Washington, D. C. — "Tri ali štiri priče bodo potrdile, kar je izpovedal Al Jennings", je rekel senator Walsh, ki je glavni izpraševalec v oljnem škandalu.

Senatorja Stanfielda je hudo razjezilo, zakaj je odsek pozval Jenningsa predse. In to je tudi povedal pred odsekom. Po njegovem mnenju ni odsek posebno izbirčen v klicanju prič na zaslišavanje. Rad bi tudi izvedel, kdo je odgovoren za to, da je bil Jennings pozvan pred odsek.

Senator Walsh je nemudoma odgovoril na tisto vprašanje takole: "Jaz sem pozval pod kaznijo Jenningsa. In pravkar sem se pomenil z načelnikom o tem, da bodo poklicane še tri ali štiri priče, ki bodo potrdile, kar je izpovedal Al Jennings."

LA FOLLETTE BOLJŠI.

Washington, D. C. — Zdravstveno stanje senatorja La Folletta, ki je pred par dnevi obolel za pljučnico, se obrača na bolje, kakor so naznanili njegovi zdravniki koncem zadnjega tedna.

Delavski voditelji—kapitalistični kandidatje!

Glavni odborniki Ameriške delavske federacije so se javno potegnili za kandidaturo G. L. Berryja, voditelja tiskarske unije, ki kandidira za nominacijo podpredsednika na tiketu demokratske stranke.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Chester M. Wright, direktor informacijskega in publicističnega biroja Ameriške delavske federacije je objavil poročilo o kandidaturi Georga L. Berryja, predsednika unije tiskarskih delavcev. Berry bi bil rad nominiran za podpredsedniškega kandidata demokratske stranke in v ta namen agitira za glasove v strokovnih unijah po vsej deželi.

Wright ni črhnil niti besedice o programu demokratske stranke, niti o zahtevah, ki jih ima Berry za delavstvo. Poročilo tudi molči o tem, ko bi bil po mnenju Berryja najbolji predsedniški kandidat demokratske stranke. Wright le poroča, da so vsi člani izvrševalnega odbora Ameriške delavske federacije odobrili Berryjevo kandidaturo kakor tudi "brez malega" vsi voditelji mednarodnih unij v federaciji.

Kdo je Berry? Po poklicu je časnikar in že več let odbornik unije tiskarjev; v privatnem življenju je bogat posestnik, bančni ravnatelj in delničar mnogih trgovskih in lesnih podjetij. Po mišljenju je nazadnjak prve vrste. Lansko poletje je razbil štrajk tiskarskih delavcev v New Yorku pod pretvezo, da je bil štrajk "nepostaven".

Da tak človek kandidira za podpredsednika Združenih držav na tiketu kapitalistične stranke, ni nič čudnega— čudno je pa to, da je tak človek vodja delavske organizacije in pričakuje, da ga bodo delavci izvolili.

MacDonald je nervozen vsled reakcije v Nemčiji.

Možnost, da monarhisti zmagajo v volitvah, je spravila angleško vlado v dilemo.

London, 29. marca. — Valovi reakcije, ki preplavljajo Nemčijo, so alarmirali MacDonalda. Program angleške stranke je, da se Nemčiji kolikor mogoče pomaga iz kleščc, v katerih jo drži Francija, toda ta program ne more držati v slučaju, da nemški republikanci izgube vajeti in pridejo monarhisti nazaj na krmilo. Ako volitve v Nemčiji izpadejo z zmago reakcionarjev, tedaj bo MacDonaldova vlada v Angliji prisiljena spremeniti svoje stališče napram Nemčiji.

Neuradno se poroča, da francoska vlada urgira MacDonalda, naj se med Anglijo in Francijo reši vprašanje varnosti Francije še pred nemškimi volitvami. Nemškim nacionalistom je treba pokazati — pravijo Francozi — da sta Anglija in Francija solidarni in to bi dalo miroljubnim elementom v Nemčiji moralno oporo v volilnem boju. Angleško-francoski konflikt nasprotno podpre nemške nacionaliste in jim zagotovi večjo zmago.

Stavka rudarjev na Jugozapadu?

Operatorji v Kansasu in sosednjih državah bi radi znižali mezde, toda 40,000 rudarjev je proti temu.

Kansas City, Mo. — Baroni premoga v Kansasu, Missouriju, Arkansasu in Oklahomi, ki so organizirani v Southwest Interstate Operator's Asociaciji, so sklenili, da se mora sedanja mezda rudarjev znižati. Mezdna konferenca z zastopniki rudarske unije v omenjenih državah je bila otvorjena tukaj 28. marca. Delegatje rudarjev izjavljajo, da ne sme biti govora, ako operatorji ne odnehajo. Sedanja mezdna pogodba poteče 31. marca, to je danes.

Silen vihar preko vseh Združenih držav.

Poplave, burja in blizard so zahtevale 26 človeških življenj.

Zadnjo soboto so neizmerne naravne sile nenadoma zabesnele po skoro vseh državah Unije. Z vzhoda so javljali o velikih nalivih in poplavah, z juga od mnogih krajev ni bilo mogoče prejeti poročil, ker so orkani pretrgali vse zveze in po severnem zapadu je divjal neobičajni blizard. Chicago, ki je bilo nekako v središču vsega tega divjanja, pa je obiskal le malo močnejši veter, ki je ohladil ozračje, da je sneg pobelil strehe v nedeljo zjutraj.

Poročila izkazujejo do sedaj 26 žrtev, ki so izgubila življenja v povodnjih ali razdrtih hišah. Neznanski orkani so po Marylandu in Pennsylvaniji nebrzdano podirali poslopja, da znaša škoda na miljone. Veliko škode imajo železnice, brzojavne in telefonske družbe. V Pittsburghu so morale mnoge družine izprazniti stanovanja radi poplave. Reke Allegheny, Monongahela in Ohio so sila narastle. V Pittsburghu sta utonili dve osebi, v Johnstownu, Pa., ena in v Connellsvillu so utonili trije otroci v potoku Indian, ki je narastel v pravi hudournik. Dolina Potomac v Marylandu je poplavljena tri čevlje visoko, pol mesta Cumberlanda je osem čevljev pod vodo.

Iz St. Louisa poročajo o pet mrtvih in nad sto ranjenih po Missouriju in južnem Illinoisu, kar je povzročil vihar, ki je podiral hiše in stanovanja v soboto zvečer. Po oljnem polju južnega Arkansasa je veter in električni vihar prizadjal mnogo škode napravam. V Arkansas Cityju je dvajset stanovalcev neke hiše več ali manj ranjenih, ko jih je veter s hišo vred premaknil in podrl streho nad njimi.

Po južnem zapadu je divjal vihar že v petek. Poročilo iz Kansas Cityja, Mo., poroča, da je 14 ubitih in na stotine ranjenih. Škode je na stotisoče.

Po Minnesoti je obstal malone ves promet enajst ur radi strašnega blizarda. Po Minnesoti, Severni Dakoti, Montani in delu Wisconsina to sezono še ne pomnijo takega blizarda.

Ohio ima šest mrtvih, škode pa na stotisoče dolarjev.

Čikaške vesti.

— Predavanje br. Jožeta Zavertnika zadnji petek v dvorani S. N. P. J. pod auspicijami kluba št. 1 J. S. Z. je pokazalo, da se slovenska publika v Chicagu vedno bolj zanima za prireditve te vrste. Kljub slabemu vremenu je bila dvorana polna poslušalcev. Razveseljiv pojav je bil lepo število žena in deklet. Br. Zavertnik je predaval o astronomiji. Dobro je obdelal svoj predmet, kolikor je posegel v to ogromno vedo v tako kratkem času, ki mu je bil odmerjen za predavanje. — S tem večerom je bila zaključena zimska sezona predavanj kluba št. 1. Odpre se zopet v jeseni.

— Br. Joško Oven je včeraj odpotoval v Eveleth, Minn., kjer poskusi srečo s svojo krojaško obrtjo. Oven, ki je znan po mnogih naselbinah kot dober govornik in navdušen delavec za socialistično stvar, je bil v Chicagu tri leta. Tu se je tudi oženil. Želimo mu obilo uspeha.

VREME.

Chicago in okolica. — V torek jasno in hladno; zmerni vetrovi s severa. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 31, najnižja 25. Solnce izide ob 5:34, zaide ob 6:14.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

31

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PONORELI WALL STREET.

V Wall Sreetu so zbrani vitezi dobro rejene denarne mošnje. Ti vitezi imajo svoj list. "Wall Street Journal" se imenuje in zagovarja privilegije denarnih mogotcev. Ti gospodje so že od zdavnej poznani, da radi pripovedujejo ljudstvu, da je prva dolžnost vsakega državljana, da plačuje davke, ker brez davkov ne more izhajati nobena občina, nobena država. Gospodje sicer žele, da državljani plačujejo davke, sami pa vživajo gotove privilegije pri plačevanju davkov. Najljubši so tem gospodom nedirektni davki. To so davki na konzum, kot na pr. na kavo, moko, kruh, tobak, obleko itd., sploh na vse, kar potrebujejo ljudje za življenje. Razlog za ta pojav je prav enostaven. Siromakov želodec ne prenese več kruha ali kave kot miljonarjev. Ako je uveden nedirekten davek na življenske potrebščine, plačujajo največji reveži ravno toliko davka od vsake reči, ki jo konzumirajo, ako je nanjo naložen davek, kot miljonarji.

Najbolj črtijo bogati ljudje z velikimi dohodki progresiven dohodninski davek, ki je najbolj pravičen davek. Ta davek je zaradi tega pravičen, ker plača največ davka tisti, ki ima največje dohodke. Določi se gotova vsota kot eksistenčni minimum, ki je prosta davka. Kdor ima pa dohodke prek eksistenčnega minimuma, pa mora plačati davek. Čim višji so dohodki prek eksistenčnega minimuma, toliko višji so davki. Kdor ima na pr. ne leto samo dva tisoč dolarjev dohodkov in če dva tisoč dolarjev na pr. tvori eksistenčni minimum, ta je prost davka. Kdor ima na leto sto tisoč dolarjev dohodka, mora plačati davek od vsote, ki presega dva tisoč dolarjev. Popolnoma nepotrebno je, da človek pohaja v višje šole, da razume, da na pr. tisti ložje plača na leto petdeset tisoč dolarjev davka, ki ima sto tisoč dolarjev letnih dohodkov, kot oni deset dolarjev, ki ima na leto samo dva tisoč dolarjev dohodkov. Zakaj? Prvemu ostane še petdeset tisoč dolarjev za življenje, medtem ko drugemu ostane le tisoč devet sto devetdeset dolarjev.

Ampak takega davka ne marajo bogatini. Kaj bogatini zahtevajo, povejo v "Wall Street Journalu."

Federalizirani tisk je sporočil, da je "Wall Street Journal" izrazil nejevoljo bogatinov proti plačevanju direktnega davka s temi besedami: **"Ako nam takoj ne dajo ekonomične redukcije davkov, je čas, da se vigilanti napotijo v Washington. Vsekakor je kje v Ameriki Mussolini, ki bo vodil ameriške črnosrajčnike v Washington."**

Kaj pa se tako strašnega godi v Washingtonu, da "Wall Street Journal" grozi s silo? Kaj je vznemirilo bogatine, da njih glasilo "Wall Street Journal" kriči, da je treba odpraviti volitve, pravilno in po ustavi izvoljeno vlado in jo nadomestiti z diktaturo?

Mellon, zakladniški tajnik, je izdelal davčno predlogo, ki znižuje direktne davke izredno bogatim ljudem. Proti tej predlogi se je oglasila močna opozicija v kongresni zbornici in v senatu. Bogatinom ta opozicija ni všeč in njih glasilo "Wall Street Journal" se zdaj poslužuje jezika, kakeršnega je navadno govorila anarhistka Emma Goldmanova, dokler je bivala v Združenih državah.

Ako bi kateri delavski list se poslužil takega jezika, kadar se teptajo delavske pravice, tedaj bi vsi listi, ki zagovarjajo veliko denarno mošnjo, zakričali hkratu, najglasneji med njimi bi bil pa "Wall Street Journal", da je treba urednike postaviti pred sodišče zaradi veleizdaje, ker priporočajo nasilni preobrat.

Te besede "Wall Street Journala" pokazujejo jasno kot beli dan, kaj se upajo kapitalisti in uredniki kapitalističnih listov. Ustava in postave so jim samo toliko časa sveta stvar, dokler jih lahko izkoristijo sebi v korist. Kakor hitro opazijo, da misli kongres izvršiti nekaj koristnega za ljudstvo, pa groze z diktaturo.

Ta izbruh "Wall Street Journala" pokazuje tudi, kje je treba iskati tiste elemente, ki ni nimajo spoštovanja do ustave in postav.

Kapitalisti v Wall Streetu ne morejo več pritiskati s tako silo na Washington, da bi se oziral na njihove želje. To spoznanje jih je pa tako ujezilo, da so izgubili spoštovanje do ustave in postav.

Kadar bo zopet pričela gonja proti tujezemskim delavcem kot nevarnim elementom, takrat bo treba javnost opozoriti, da se ti nevarni elementi nahajajo v nebotičnikih v Wall Streetu, kjer napenjajo svoje možgane, na kakšen način bi iztisnili več profita iz ameriškega ljudstva. Ameriško ljudstvo pozna te nevarne elemente pod imenom dolarski patrijotje. In za to jih je prav lahko najti.

SLIKE IZ NASELBIN.

McIntyre, Pa. — Ker že tri leta ni bilo dopisa iz naše naselbine, si jaz usojam malo poročati v javnost. Rovi McIntyre in Coal Run obratujejo po dva do štiri dni v tednu, nekaj jih pa popolnoma počiva. Delavske razmere so torej tukaj zelo slabe.

V Indiani, Pa., se nahaja v bolnišnici član društva "Solkan", S. N. P. J., brat Mile Rorčevič, ki si je pri padcu zlomil nogo. Kakor se sliši, mu gre nekoliko na boljše. Dne 4. marca se je ponesrečil rojak Karol Žgajnar. Opekel se je z mlekom. Dne 9. marca smo ga poslali v bolnišnico v Indiano, Pa., in 13. marca je prišlo iz bolnišnice poročilo, da je Karol Žgajnar umrl zvečer ob devetih. Ker tu ni bil pokojnik pri nobenem društvu, smo se zbrali njegovi prijatelji, da ukrenemo vse potrebno in ga pripeljemo domov iz Indiane in mu preskrbimo hišo, kjer bo ležal, ker pokojni je bil samec. Pokopali smo ga 18. marca na Indiana pokopališču, in sicer civilno, kakor je pokojni sam želel.

Pokojni je bil zelo priljubljen pri Slovencih in drugih narodih, kar je pokazal njegov pogreb. Društvo "Solkan", št. 361 se je udeležilo v polnem številu in lokal št. 3990 U. M. W. v Coal Runu, Pa., ga je spremil z dvema zastavama iz hiše žalosti na postajo, in od tam na pokopališče skozi mesto Indiana. Pri odprtem grobu je imel tajnik društva "Solkan" kratek govor. Pokojnik je bil doma iz Trebnega na Dolenjskem, star je bil okrog 38 let in zapušča v starem kraju polbrata in štiri sestre, v Ameriki pa bratranca v Tallsbruchu in nebroj prijateljev. V Ameriki je bival 14 let, sedem let v Sheboyganu, Wis. Tam je spadal k samostojnemu društvu "Ilirija".

Lepo se zahvalim Mattu Pišlerju, Louis Boštarju in Franku Stopinšku, ki so vse potrebno preskrbeli za pogreb. Hvala družini Šuštaršič, ki je mrtvega vzela v hišo in enako tudi Johnu Warčiču za sveže cvetlice kakor lokalu št. 3990 in vsem drugim, ki so ga čuvali dva večera pri odru. — Ti pa dragi prijatelj, spi mirno v hladni zemlji.

Če kdo želi informacij, so mu v tem oziru na razpolago. — **Anton Modic**, McIntyre, Pa., Box 113.

Poročila iz Jugoslavije.

Piše naš stalni poročevalec.

8. marca 1924. — Skupščina, opozicijski blok. — Velika brezposelnost. — Ali bo kuluk sistiran? — porota.

—Te dni v skupščini ni bilo posebnega razun tega, da se je nadaljevala proračunska debata, pri kateri je bil proračun ministrstva pravde sprejet. Zemljoradnik Vujičič je tudi vložil na predsednika vlade interpelacijo radi dobrovoljcev in vprašanje, ki se teh tiče. Ugotavljal je, da do danes še sploh ne vemo, kdo je dobrovoljec in kdo ne in sploh so prišli zraven razni elementi, ki nimajo nobenega prava. Odgovarjal je vojni minister general Pešič, ki je izjavil, da je storil vse potrebno, kar je v njegovi moči. Vsi dobrovoljci, ki so vstopili l. 1918 v jugoslov. vojsko so dobili poverilnice, na podlagi katerih morejo zahtevati vse pravice, ki jim po zakonu pripadajo. Vseh je približno do 30 tisoč. Dobrovoljci borci imajo dobiti po 5 ha zemlje, neborci pa po 3 ha. Vlada je obljubila, da bo šla dobrovoljcem na roke in jim dala, kar jim gre.

— Blok, ki ga tvorijo trije klubi: Demokratski, Jugoslovanski (klerikalci) in Jugoslovanski muslimanski (Spahovci), t. j. 50 demokratov, 24 slovenskih in 18 Spahovih muslimanov, skupaj 92 poslancev, bo danes podpiran in lahko je mogoče, da bo sedanja vlada padla in nastopila nova, ki si bo nadela za eno prvih nalog, da bo poskusila z delom v skupščini in dokončala proračun in pričela potem z invalidskim zakonom, o kmečkih kreditih, reviziji uradniškega zakona, zakona o centralni upravi itd. Razume se, da se raznovrstno kombinira za slučaj padca vlade o sestavi nove vlade. — Radičevski odposlanec, ki je prinesel v skupščino poverilnice, 60 po številu, jih še ni izročil, ker čaka, kaj bodo sklenili šefi opozicije. Eno je gotovo, da stojimo pred važnimi dogodki, ki se bodo v kratkem razvili. Padec vlade je neizogiben in novo vlado sestavi najbrže blok.

— V Jugoslaviji je v zadnjem času vsled krize, ki jo preživlja naša industrija, obrt in trgovina, nastala silna brezposelnost. Računa se v vsej državi brez sezonskih delavcev nad 200 tisoč brezposelnih. Stagnacija je nastopila po vseh strokah. Grozi nam poselno delna razposlitev (krčenje obratov). Kakor vse kaže, bo kriza pričela šele nastopati in ne bo tako kmalu gotova. Velika podjetja so pričela z odpustom delavstva, druga pa krčijo obrate. Ali se pa tudi kaj stori za brezposelne? Prav nič! Zadnjič smo brali, da je dobila Zagrebška borza dela 50,000 Din v ta namen. Kaj pa je to? Kaplja v morje! Mi plačujemo za borzo dela in dobimo pa nič ne. Ne gre se samo za vprašanje, ali bo kriza kmalu pri kraju. Po vseh znakih soditi, tega ne bomo tako kmalu dočakali, ker so skladišča polna, nastala je nadprodukcija. Odpomore pa le vlada s primerno podporo iz denarjev, ki smo jih sami vplačali v sklad za borzo dela. Koliko se bo na ta način poslabšal delavski položaj, ako se kriza kmalu ne ustavi, si lahko že v naprej mislimo. In tepen bo le delavec. V Ljubljani se je ustanovil enotni akcijski odbor (E. A. O.), ki se ga je udeležilo nad 30 organizacij. Ta odbor ima nalogo pozvati vse brezposelne, naj se zglasijo pri njem, da jih vpiše in potem v njihovem imenu zahteva od kompetentnih faktorjev nujne in izdatne pomoči za brezposelne.

— Proti kuluku je ogorčenje vedno večje, tako da je prisililo še tudi radikalske poslance iz Vojvodine in Bosne, da so predložili vladi zahtevo, da naj se ukine za letos izvajanje kuluka. Računajo s tem, da bo vlada temu ugodila.

— Radi zlorab pri carinskem poslovanju je sedel dne 6. marca t. l. pred poroto v Ljubljani 25letni bivši carinik Otokar Zorn, sedaj raznašalec listov, ker je pri neki uradni licitaciji prodal 3 pare volov za 15,000 Din, v zapisnik pa zapisal, da je prejel zanje 10,314 Din. Ostali denar pa si je prilastil. Pri drugi priliki pa je zamenjal zdravega zaplenjenega vola za pohabljenega in prejel zato 700 Din. Pri tretjem slučaju pa je za prodanih 7 volov, kateri so bili prodani od njega ravno tistim tihotapcem, katerim so bili odvzeti. Zanje je dobil 20,745 Din, v zapisnik pa je vpisal 18,745 Din., ostali znesek pa si je pridržal oz. ga razdelil med krivce. Bil je oproščen.—V Mariboru je bil ravno ta dan pred poroto 26letni brezposelni mesar Ferdinand Koren iz Zgornje Ročice, ker je 18. septembra 1923 na sejmu v Ptuju kupil od Antona Habjančiča 2 vola za 60,000 kron in mu dal zanje 200 K are. Oba vola pa je potem prodal Janezu Čučku za 54,000 kron in prejel od njega 4000 kron are, pozneje pa, ko mu je Habjančič odgnal vole na določeno mesto, in mu je Čuček izplačal vseh 54,000 kron. Ker pravi gospodar ni hotel volov Čučku izročiti, je napravila red šele policija in jih je izročila Čučku. Koren se je na sejmu legitimiral kot Franc Senekovič iz Zg. Radgone. Habjančič pa je bil od Korena ogoljufan za 58,200 kron. Policija ga je kmalu dobila in obsojen je bil na 2 leta ječe. Med Habjančičem in Čučekom pa teče civilna pravda, čigava sta vola. — Dne 7. t. m. pa je bila v Ljubljani izrečena smrtna obsodba nad 38letnim ključavničarjem Alojzijem Kočar iz Volčjega potoka pri Kamniku, ki je 21. dec. l. l. zadušil svojo ženo, 13 let starejšo, dvakratno vdovo Marijo Burja. Pred leti je bil tudi v Ameriki, a se je po enem letu vrnil brez vinarja v žepu. Umoril je svojo ženo iz malenkostnega prepira radi ure. Ker je žena moža vprašala, koliko je ura, je on potegnil iz žepa uro, last njenega ljubljenega sina iz prejšnjega zakona. Pričel se je prepir, v katerem jo je mož zadušil. Zato so mu določili smrt na vešalih. — Ta dan pa se je vršila v Mariboru porotna obravnava proti 21 letnemu Francetu Mariniču radi požiga skednja gostilničarja Kalmana Sočiča v Krajni, kjer je zgorelo 11 vozov slame in le sreči je bilo pripisati, da ni zgorelo gospodarsko poslopje, ki je bilo zvezano s skednjom. Obsojen je bil na 4 leta težke ječe. — Drugi slučaj pa je bil v Mariboru radi umora, kjer je Ciril Žinko delavec v Kovačicah zaklal pri spopadu Josipa Kosa. Porinil mu je kuhinjski nož v levo pleče in srce. Kosi je čez nekaj minut umrl na izkrvavljenju. Obsojen je bil na 11 mesecev poostrene ječe. — Opomba: V enem zadnjih poročil smo poročali, da je bila v Mariboru izrečena prva sodba z ustreljenjem. K temu moramo ugotoviti, da je to pomota. Po srbskem kaz. zakonu se kaznujejo z ustreljenjem le zločini proti državi, vladarju itd., ne pa drugi zločini.

Ohranitev prirodnega bogastva.

(Jugoslov. oddelek F. L. I. S.)

Veliko se čuje o konservaciji ali ohranitvi prirodnih virov narodnega bogastva. Ali ta beseda je ena izmed onih, ki prav lahko varajo, ker imajo dvojen pomen. Nevarna je zlasti za to, ker v enem slučaju pomenja ravno nasprotno kot v drugem slučaju.

Zgovoren političar utegne zagrmeti: "Jaz sem za ohranitev našega petroleja in vodne sile." Prav. Ali niti on niti njegovo poslušalstvo se dostikrat zaveda, da ohranitev v enem slučaju je čisto nekaj nasprotnega kot v drugem slučaju.

Ohranitev petroleja pomenja ne rabiti ga, kajti ves porabljen: petrolej je izgubljen za vekomaj.

Ohranitev vodne sile pomenja rabiti jo, kajti vsa neporabljena vodna sila je zgubljena za vekomaj.

Olje in voda se ne dajejo pomešati. Obe sta v omejeni zalogi in nezadostni za naše potrebe. Ali zaloga petroleja je izčrpljiva, dočim zaloga vode je neizčrpljiva. Dan za dnevom solnce črpa vodo iz morja, vetrovi pa zaganjajo to vodo v obliki oblakov nad pogorja, kjer se spušča na zemljo v obliki dežja in napolnjuje reke in potoke, ki se zopet izlivajo v morje.

Tako narava skrbi za večno obnavljanje vodne sile. Drugače pa je v slučaju petroleja. Ni nikakega razloga misliti, da bo narava kedaj obnovila zalogo petroleja, ki jo potrošeno tako obilno in potratno. Količina petroleja, ki se še nahaja v podzemlju Združenih držav, se ceni na približno devet biljonov, t. j. devet tisoč miljonov sodov. Lani smo izvlekli iz podzemlja 745 miljonov sodov petroleja. Prav lahek račun nam kaže, da ob istem koraku produkcija bo vsa tukajšnja zaloga petroleja izčrpana približno za dvanajst let in da bomo morali iskati drugih virov za gazolin, mazilna olja in druge petrolejske produkte. Kakšni bodo ti novi viri, danes še ne vemo, ali toliko vemo, da bodo olja in tekoče kurivo mnoga dražja v bodočnosti in mnogo težja bo njihova dobava. Res, imamo še ogromno zalogo oljnega škriljevca (oil shale), iz katerega se daje izžemati petrolej. Ali škriljevec treba izkopavati, dočim petrolej brez drugega izteka, čim prevrtamo preko plasti, pod katero je shranjen.

V nekaterih delih te dežele vidimo še danes žareče plamene naravnega plina, gorečega vso noč iz cevi, ali večina občin, ki so le tako srečne, da jih je narava sama preskrbovala s plinom za razsvetljavo in kurjavo, so se morale vrniti k rabi premoga. Naravni plin je izgorel.

In kaj glede premoga? Nikjer na svetu ga ni zadosti, da bi mogel še dolgo trajati. Trije kontinenti, Afrika, Južna Amerika in Avstralija, nimajo zadosti premoga, da bi mogli vzdrževati industrijalno civilizacijo, kakršna je ona moderne Evrope. Ali niti Evropa ne more za mnogo stoletij nadaljevati s sedanjo produkcijo premoga. Združene države in Kitajsko so, kakor se zdi, najbolj srečne dežele, kar se tiče zaloge fosilnega goriva — premoga. Obe deželi imata zadosti premoga, da more trajati še nekoliko tisočletij, ali tisočletja ne večnost in v zgodovini človeštva pravzaprav le kratko razdobje.

Med tem pa zapravljamo zastonj večji del našega premoga vsled nepopolnih metod zgorenja in potom prevažanja semtertja širom dežele. Rudar prideluje le eno letino, dočim poljedelec prideluje novo letino vsako leto. To pa zato, ker rudar črpa ogljik, ki se je nagromadil tekom pradob, dočim poljedelec kopiči vedno svoj ogljik s pomočjo solnčnih žarkov vsakega poletja. Prvi živi od glavnice bogastva sveta; drugi pa od obresti. Solnce razsipa svojo energijo nad zemljo že miljonov let brez vidljivega pojemanja in jo bo še najmanj tako dolgo, kot doslej. Nepristranska Previdnost je tako uredila, da se zemlja vrti neprestano okolo svoje osi in ob enem okolo solnca, tako da svaka dežela dobiva zaporedoma svoj delež na solnčnih žarkih. Na drugi strani vsaka dežela je bila preskrbljena z zaloge ogljika in kisika, nataneno odgovarjajočo njeni površini, kajti ta dva elementa sta prosta kot zrak.

Ali le rastline so v posesti skr[illegible] nostne formule o ekonomičn[illegible] načinu, kako naj se ogljik loči [illegible] kisika in shranja kot živež in [illegible] rivo za bodočo rabo. Pa še ras[illegible] ne to dobro ne znajo, dasi se že [illegible] pradavnine, še predno se je člo[illegible] pojavil na zemlji, ukvarjajo [illegible] obrtjo izdelovanja karbohidra[illegible] (organičnih sestavin ogljika, [illegible] dika in kisika). Zeleno listje [illegible] pravlja zastonj devetdeset [illegible] stotkov energije, ki jo dobiva [illegible] solnca. Od enega samega odst[illegible] ka izvirne solnčne energije je [illegible] visno vse življenje sveta in [illegible] gonilna sila strojev človeštva, [illegible] vzemši ono malo energije, ki [illegible] pridobivamo iz slapov in mlin[illegible] na veter. V najnovejšem času [illegible] čenjamo vporabljati vodne si[illegible] ali silo vetrov vporabljamo ma[illegible] kot smo nekdaj, ko je gonila v[illegible] ladije in mnogo mlinov. V mnog[illegible] krajih imamo več vetra, kot ga [illegible] treba, in vendar večinoma zapra[illegible] ljamo ta vir energije, ne da bi [illegible] trenotek mislili na njeno ohra[illegible] tev.

Najboljša definicija te d[illegible] umne besede: ohranitev ali ko[illegible] servacija—je Achesonova: "Ko[illegible] servacija obstoja v rabi neizč[illegible] ljivega za ohranitev izčrpljiv[illegible] ga." Premog, petrolej in plin [illegible] izčrpljivi. Voda, veter in solnč[illegible] svit so neizčrpljiv.

Pismo iz Nemčije.

(Piše **Louis P. Lochner**, dopisni[illegible] **Feder. Pressu.**)

Berlin, 8. marca. — Vsa znam[illegible] nja kažejo, da prihodnja vlada [illegible] Nemčiji bo reakcionarna. Nemš[illegible] nacionalisti se odprto bahajo, d[illegible] bo volilna zmaga njihova in [illegible] delajo priprave, kakor da so že [illegible] sedlu. Njihov edini problem je [illegible] kako izide iz boja ljudska (Stinne[illegible] sova) stranka, ki je v nekateri[illegible] ozirih še bolj nazadnjaška kot s[illegible] nacionalisti; če Stinnes dobi več[illegible] število mandatov, bo mogoče zah[illegible] teval vlado zase.

V splošnem se pričakuje pora[illegible] zmernih strank. Centrum, ki im[illegible] svoje stalne katoliške pristaše, b[illegible] trpel najmanj, toda socialdemo[illegible] kratom in demokratom se obet[illegible] velik poraz. Socialdemokratična [illegible] stranka je brezupno razdeljena t[illegible] nosi na sebi madež militaristične [illegible] diktature, katero je pomagala sa[illegible] taktično naprtiti ljudstvu v zal[illegible] njem novembru. Socialdemokrati je [illegible] vodijo zdaj najhujši boj zoper ko[illegible] muniste, ne zoper kapitaliste. [illegible] Demokratje pa niso ptič ne mi[illegible]

Državni zbor je razpuščen. V [illegible] resnici je živel zadnje čase le zato, da so se poslanci lahko vozili brez[illegible] plačno na državnih železnicah [illegible] semintja po deželi in vlekli plače. Drugič je parlament čakal na [illegible] sankcioniranje emisijske banke, [illegible] ki bo izdajala zlat denar; ko je to [illegible] dovolil, je umrl brez bolečin.

Medtem se ni položaj v Nemčiji [illegible] čisto nič izboljšal. Beda je ne[illegible] izmerna. Samo včeraj je bilo v [illegible] Berlinu nadaljnjih devet samo[illegible] morov iz običajnih vzrokov: stra[illegible] danje, obup, bolezen. Dan za dnevom prihajajo možje, žene in [illegible] otroci v capah po stopnicah gor v [illegible] moje stanovanje in prosijo milo[illegible] ščine. To je povsod. Na cestah, [illegible] zlasti pred kavarnami, so cele [illegible] vrste beračev.

Berlinska občinska uprava bo [illegible] prihodnje tedne odslovila 4000 na[illegible] meščencev, da zniža izdatke. Toda [illegible] proces odstavljanja, ki zahteva [illegible] posebne komisije, stenografe in [illegible] protokole, je drag in prihranjene[illegible] ga ni koncem konca nič, reveži so [illegible] pa brez službe in pomnože armado [illegible] beračev. Časopisi so polni oglasov, [illegible] v katerih se tehniki, zdravniki, [illegible] filozofi, profesorji, častniki in [illegible] drugi ponujajo za vsako delo, [illegible] samo da je kaj plače.

V tej splošni tragediji nudi [illegible] Ludendorffov proces v Monakovu [illegible] nekaj komedije. Lonec zmerja ko[illegible] tel, da je črn; "odrešniki" Nemčije si dajejo drug drugemu uma[illegible] zana imena in razkrivajo sliko [illegible] intrig, kakršni ni para. Proces je [illegible] s pravnega stališča velika farsa. [illegible] Možje, ki so obtoženi veleizdaje [illegible] — Hitler, Ludendorff itd. — vo[illegible] dijo obravnavo in ne predsedujo[illegible] či sodnik. Priče, ki nastopajo, ogo[illegible] varjajo obtožence z "ekselence" [illegible] in se jim globoko priklanjajo in [illegible] šele potem se spomnijo, da je tudi [illegible] sodnik navzoč. Poslušalci, ki se [illegible] večinoma Hitlerjevi pristaši, brup[illegible] no odobravajo ali sovražno de[illegible] monstrirajo kakor že gre potek [illegible] procesa in sodnik mora mirno po[illegible] slušati drhal.

Taka je justica v državi reda in [illegible] zakona — Bavarski!

Vprašanje: Kaj imajo device pred pustom najraje pred roko?

Odgovor: Zlog Po—! (Po—ročko.)

Delavske novice.

(Federated Press.)

Uposlenost v Penni.

Harrisburg, Pa. — Na temelju uradnih poročil o delavskem položaju v Pennsylvaniji je uposlenost v večjih industrijah daleč za normalo.

Število delavcev v tovarnah za izdelovanje in popravljanje železniških voz — največ teh tovarn je Philadelphiji — je padlo za polovico od zadnjega oktobra. V februarju se je število teh delavcev znižalo za 12 odstotkov.

Najbolj obratuje jeklarska in železarska industrija. Število delavcev pri plavžih se je v februarju pomnožilo za 15 odstotkov. Druge industrije, v katerih se položaj obrača na bolje, so: tekstilna, pleteninarska, opekarska in steklarska.

Uposlenost je padla v sledečih: premogokopi ,avtomobili, električni stroji in aparati, oblačila in lesni izdelki.

Nizke mezde v Novi Angliji.

New York. — V državah Nove Anglije (Massachusetts, New Hampshire itd.) je najnižja mezda v kovinarski industriji. Delavci v livarnah in delavnicah za izdelovanje strojev ter vzorcev v teh državah so v februarju prejemali povprečno 56 centov na uro, dočim so imeli v isti industriji v Ohiju, New Yorku, New Jerseyu in Pennsylvaniji povprečno 60 centov na uro.

Za Novo Anglijo pride Michigan, kjer je bila povprečna urna mezda v istem času 57 centov, v Wisconsinu, Missouriju in Illinoisu pa 58 centov.

Stara stavka končana.

Rock Island, Ill. — Stavka železniških mehanikov v delavnicah Chicago, Rock Island & Pacific železnice, ki je trajala brez malega dve leti, je bila končana 28. marca. Stavka je bila v teku od 1. julija 1922. Stavkarji so obdržali starostne pravice, v drugih rečeh so pa kompromisirali.

LA FOLLETTE NE BO NA GLASOVNICI V CALIFORNIJI.

Sacramento, Cal. — Peticija, poslana po pošti, v kateri je predlagan senator Robert M. La Follette iz Wisconsina za republikanskega predsedniškega kandidata na californskih primarnih volitvah, ima premalo podpisov, in tisti, ki so jo vložili, se še drugače niso ravnali po predpisih tozadevne postave. Edina kandidata za republikansko predsedniško nominacijo bosta na glasovnici predsednik Coolidge in senator Hiram Johnson iz Californije.

HARDING JE VEDEL, DA NISO NJEGOVI PRIJATELJI ZANIČ.

Washington, D. C. — Da je Harding izvedel o nekaterih sumljivih okolnostih, tikajočih se njegove administracije, tik pred svojim potovanjem v Alasko in da je sklenil pomesti hišo, je izjavil senator Brookhart, ki je načelnik senatnega preiskovalnega odseka. Brookhart je dejal, da ima njegov odsek dokaze za to in da jih bo dal v zapisnik, ker hoče narediti konec šepetajoči kampanji proti pokojnemu predsedniku.

Brookhart je slišal, da je pokojni predsednik Harding obvestil sodnika Geo. H. Clarka iz Cantona, O., da so ga nekateri najožji prijatelji izdali. Sodnik Clark utegne biti pozvan pred odsek.

Splošna govorica po Washingtonu je to, da je Harding spodil iz Washingtona enega tistih ljudi, ki so imenovani v Daughertyjevi zadevi kot posredovalci za protipostavno dobivanje prepovedanega žganja.

TAGOROV SORODNIK DEPORTIRAN.

New York, N. Y. — Ker ni mogel Nepulhandra Cakronerti, ki je Hindustanec in baje sorodnik pesnika in filozofa Rabindranata Tagora, dobiti bonda za $1,000, je bil deportiran v Hamburg, odkoder je pred par dnevi prišel semkaj, da bi dovršil svojo tehnično vzgojo kot inženir na illinoiški univerzi. Kakor se je izjavil, vidi rajši, da ga deportirajo v Nemčijo, kakor pa da bi moral čakati denarja iz Calcutte.

Poljaki niso zadovoljni z odlokom lige narodov.

Varšava, 29. marca. — Poljska vlada je poslala protestno noto ligi narodov radi rešitve poljsko-litvinskega spora glede Memela. Vlada ni zadovoljna z rešitvijo.

INDUSTRIJE V KANADI UBILE 1396 DELAVCEV.

Toliko je bilo žrtev v letu 1923.

Ottawa, Ont. — (Fed. Press.)— Kanadske industrije so zahtevale 1396 delavskih žrtev leta 1923. Največ žrtev je bilo med železničarji in nameščenci javnih naprav: 366. V tovarnah je bilo ubitih 196 delavcev; delo v šumah je tirjalo 193 življenj, rudniki 188, stavbinstvo 173, farme 129, javna in osebna dela 60, ribištvo 29, trgovina 24 in razna druga dela 38.

Številke so povzete po uradni statistiki departmenta za delo.

VPOSTAVLJENJE NEMČIJE.

Domnevanje o načrtih Dawesove preiskovalne komisije.

Pariz, 29. marca. — "Matin" je izvedel, da bo Dawesova komisija zvedencev, ki je preiskala finančno stanje Nemčije, priporočila v svojem poročilu, da se Nemčija vpostavi na finančne noge z zelo strogo kontrolo njenih dohodkov in izdatkov, z mednarodnim posojilom in delnim moratorijem za tri leta. Po treh letih bo Nemčija v stanju plačevati dve miljardi in 500 miljonov zlatih mark letno.

JOHANN ZWANZGER STAR 60 LET.

Starejši slovenski rudarji se še dobro spominjajo Johann Zwanzgerja, katerega je Rudarska zveza v Avstro-Ogrski s pokojnim Anton Grablovicom iz Ljubljane nastavila kot svoja prva uradnika v marcu leta 1899. Rudarji v Avstro-Ogrski so prebili številne boje, preden se je njih organizacija tako daleč razvila, da je lahko stalno nastavila dva uradnika, da delata v interesu rudarske organizacije. Dne 2. marca je bil Zwanzger star šestdeset let in strokovno glasilo rudarjev "Der Bergmann" mu iskreno častita. Med starejšimi slovenskimi delavci ni poznan le sodrug Zwanzger, ampak poznana je tudi njegova žena, ki je hodila pridno na agitacijo, dokler se ni poročila. Kadar je bilo naznanjeno, da govori sodruginja Noetcher, tedaj je bila dvorana vedno natlačena do zadnjega kotička. Govorila je večkrat v Ljubljani in enkrat je debatirala z drjem Krekom. Rojena je bila Dunajčanka. Na nekem shodu v Ljubljanni je obljubila, da bo na prihodnjem shodu govorila slovenski. Nihče ni njene obljube vzel za resno, kajti vsakemu se je zdelo, da je nemogoče rojeni Nemki se tako hitro naučiti slovenski. Ali kako so poslušalci strmeli, ko jih je na prihodnjem shodu pozdravila s pravilnim slovenskim naglasom in je tako govorila slovenski skozi deset minut.

Zwanzgerju ni bilo v teh letih, ko je vodil rudarsko organizacijo, postljano na rožicah. Le človek, ki je iz železa, lahko prebije toliko let kot zaupnik v organizaciji in dočaka starost šestdeset let. Zwanzger je polovico svojega življenja preživel v boju za rudarje in delavske pravice vobče. Ves čas ga je krepko podpirala v tem boju tudi njegova žena, rojena Noetcher. Zwanzger je dočakal šestdeseto leto in danes je lahko ponosen na delo, katerega je vršil. Tam, kjer ni bilo pred pet in dvajset leti skoraj nobene organizacije, je danes trdna organizacija, prepojena s pravim proletarskim duhom. In to je tudi mogoče njegovo edino plačilo, saj drugega plačila ni za proletarca. Na mnoga leta kličemo obema: Zwanzgerju in njegovi hrabri ženi, ki ga je krepko podpirala v vseh bojih, da bi saj zadnja leta njunega življenja tekla v miru!

PROGRESIVNI POSLANCI ZAHTEVAJO ŽELEZNIŠKO ODPOMOČ.

Washington, D. C. — Progresivci v poslanski zborniei so sklenili zahtevati od republikanskih voditeljev, naj store korake, ki bodo zagotovili, da bo še na tem kongresnem zasedanju prišlo železniško vprašanje na vrsto.

Na konferenci v četrtek je imenoval progresivni blok pododsek, ki sestoji iz poslancev Becka iz Wisconsina, Woodruffa iz Michigana in Kellerja iz Minnesote. Ta pododsek ima konferirati s progresivnimi voditelji v senatu. Potem bo poročal o svojem delu bloku ter priporočil program.

"Jeli vaš mož zopet ostal hladen, ko ga je ponoči presenetil vlomilec?"

"Hladen? Povem vam, trepetal je na celem telesu."

KOTEL PONVI SAJE OČITA.

St. Louis. — Senator Hiram Johnson je podal izjavo, v kateri pravi, da so predsednikovi priganjači na primarnih volitvah v Južni Dakoti napeli vse svoje sile in odprli vse denarne mošnje za izvojevanje volilne zmage.

"V boju po volilnih okrajih Južne Dakote se je predsednik posluževal denarja na kar najnesramnejši način," je rekel senator Johnson. "To pa ne samo za najetje cele armade govornikov, nego tudi za oglašanje na celih straneh v dakotskih listih.

"Če zmagam tamkaj jaz, bo to očitna demonstracija, kako mislijo zapadni ljudje o predsedniku Coolidgu.

"Zelo težak je ta boj. Nikakor ne morem reči vnaprej, kaj se bo zgodilo v Clevelandu. Nobenega sredstva ne bo, ki bi se ga ne poslužili Coolidgevi ljudje. Kajti C. Bascom Slemp ni bil imenovan za predsednikovega tajnika samo za parado.

"Brezdvomno so oljna razkritja postavila Coolidga pred ameriškim ljudstvom v zelo slabo luč. Ali kakšen učinek bodo imela na clevelandsko konvencijo, tega pač ne morem prerokovati."

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Razne obsodbe v Ljubljani. Posestnikov sin Ivan Smolej je bil obtožen, da je svoji nevesti Mariji Kunčičevi, s katero sta bila več let prijatelja, zagrozil, da bodeta, če se poroči, z drugim skupaj pokopana. Njenemu očetu pa je zagrozil, da mu bo napravil tako škodo, da bo vozil 10 dni hlode, preden jo bo popravil. Tudi njenemu zaročencu je zapretil da uniči njega in sebe, če pride do poroke. Ker pa je razprava ugotovila, da se je njegova zaroka razdrla le vsled odpora njegovega očeta, ki mu je zapretil, da mu ne izroči posestva, če vzame Kunčičevo, in da obtoženec ni imel hudobnega namena proti svoji ljubljeni zaročenki in njenim ljudem, ki so ga radi imeli, kaj storiti, marveč je govoril to je v razburjenosti, sicer pa je bil vedno priden, miren in dober dečko, ga je sodišče radi nevarne grožnje oprostilo in je bil obsojen samo radi nedovoljene nošnje orožja na 24 ur zapora. Ker pa je bil obtoženec vsled prve ovadbe že dalj časa v preiskovalnem zaporu, se je smatrala kazen za prestano. — Posestnik Josip Bizjak, po domače Kermeškov iz Jakovcev, je kupil dne 27. decembra okoli 8. ure zvečer na poti iz Vrhnike proti Rovtam od dveh neznancev kravo za 2550 Din. Ta krava pa je bila, kot se je izkazalo, ukradena iz hleva Josipa Merlaka na Drenovem griču. Krava je bila cenjena na 3540 Din. Obtoženec je bil 15. januarja aretiran in osumljen kot sostorilec, vendar pa se mu to ni moglo dokazati, vsled česar je bil že 26. januarja izpuščen in je bil obsojen včeraj le radi sumljivega nakupa, ker je kupil kravo po noči na cesti od neznancev in za skoro polovično ceno, na 1,000 Din denarne globe ali 20 dni zapora. Ker se mu pa všteje v kazen preiskovalni zapor, mora plačati še 450 Din globe, ali sedeti še devet dni. Kravo je dobil lastnik nazaj. — Že večkrat kaznovan tat, Jože Leve, brezposelni delavec, brez stalnega bivališča, je prenočil dne 19. septembra pri svojem znancu Antonu Kralju v Bevskem. Prijatelj ga je v dobrem razpoloženju napojil in nasitil v raznih gostilnah, kjer sta zapravila okoli 250 Din. Za zahvalo za to gostoljubnost pa je Leve ukradel, takoj ko je Kralj zaspal, obleko, čevlje, uro, klobuk in listnico, v kateri je bilo še okrog 1000 kron denarja in pobegnil. Kralj ima okoli 1500 Din škode. Ker je bil Leve že sedemkrat kaznovan zaradi tatvine in je bila to res grda tatvina, je bil obsojen star tat na 1 leto težke ječe z dosavkom, da pride pri prvi tatvini pred poroto.

Dete v dimniku. — Iz Vel. Bečkereka poročajo, da je policija aretirala neko 18 letno dekle, ki je osumljena, da je skrivoma rodila dete, ga potem zadušila in obesila v dimnik, kjer so ga šele čez več tednov našli.

Vsled nesrečne ljubezni skočil pod vlak. — V Djakovu se je vrgel pod vlak Egon Jesenski, 29 let star. Hotel si je skončati življenje, a mu je vlak odtrgal samo levo roko. Poprašan zakaj je hotel v smrt, je izjavil, da vsled ljubezni do neke gospe, ki je poročena in ima otroka, a ni hotela, da bi z njim živela.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

Takoj pri prvi čaši vina je bila izrečena zdravica, izpili smo na zdravje sveže vino in vesel smeh se je razlegel. Smeh se je mešal med živahno govorico, kajti pomagale so nam tudi žene, katere so prišle z nami. Vsak je vedel povedati kaj zanimivega, a govor nam je najrajše uhajal v milo slovensko grudo. Notranjci so pripovedovali o čudesih Postojnske jame, a Štajerci smo jim razkladali o mičnosti zelenih naših holmov in livad, kjer se pase govedo in drobnica ter uka pastirica in k brhkim hribovkam hodijo v vas dolinski ponočevalci.

Kako lepo je pripovedovati doživljaje pazljivim slušalcem v veseli družbi, a koliko lepše še poslušati. Pripovedovali smo si zgodbe, a ko smo se naveličali, nam je Janez zapel ono o trti in o vincu. Pradlagal je nekdo, da mora zapeti vsak svojo, da bomo potem sodili, kdo zapoje lepše. Matevž s Štajerskega je zapel:

Hiš'co imam na solnčni strani,
tam, kjer sneg skopni najraji.
Okoli je travnik lep zelen
z drobnim rožcam razcvetlen.

V nedeljo zjutraj se zbudim
pogledat v vrtec grem,
kjer rožce pisane cveto,
vijolice majejo z glavo.

Za Matevžem je zapel drugi, opevajoč vinski griček in rodno trto. Dolenjec je zapel o čaši in o sladkem vincu. Vsak po svoje. Pa žene so tudi hotele zapeti svoje. Micika je pela naprej o slovenski deklici, druge so jo spremljale. Zapela je drugo:

Lepa zelena tratica,
rožce po njej sem nabirala;
najlepši bil je rožni cvet
cvet dekleta mladih let.

Vsak je zapel svojo, le Krašovcu se niso odprla usta drugače kakor tedaj, ko je nagnil čašo k ustom. Pa na prigovarjanje je zapel tudi on, robato sicer, vendar po svoje:

Slovenski fantje tud' smo mi
skoraj so snedle nas u . . .
Tam pri Vipavi
na kraški planjavi
smo se borili,
vojno zgubili . . . .
. . . . . .

Pel je dalje o mačku in o tujcu, ki ga je prevaril in spravil v nesrečo.

Poslavljati smo se pričeli od prijatelja Pavleta, prej pa smo še eno zapeli o vinski trti, ki dobroto nam rodi, katera preganja vse skrbi. Napili smo še na zdravje gostitelju in voščili lahko noč, ki pa nas je s svojo ženo pustil le pod pogojem, da se drugo nedeljo vidimo zopet.

Po poti domov sem premišljal o veselem večeru, ki je tako hitro potekel, in mala skrb se je porajala, kaj reče ženica, ker je ni bilo zraven.

"Jaz se pa moje nič ne bojim", je pogumno izjavljal Kraševec. Ponižno sem se spravil v hišo, vse je bilo po moji volji — v pokoju. Zlezel sem tiho v posteljo. Žena pa me drugo jutro še videti ni hotela, tako sem se tiho obnašal tudi jaz. Ko sem prijel za boket, pa sem že vedel, pri čem sem, bil je lahek kot bi bilo v njem kurje perje. Hvaležen, da ni bilo hujšega, sem prestal celi dan, a tudi ko sem prišel domov, me žena ni pogledala. Vse je kazalo, da se zbira ploha, in ko sem se lotil zvečer juhe in pripomnil, da je vroča, tedaj se je usulo. Pa na vse to sem jo čisto ponižno obgovoril, da bo dosti za nocoj, in ko drugič grem, da bo šla še ona z menoj. To je pomagalo, da mi je vse odpustila in v znak pozabljenja me je že objela okrog vratu. Med tistim časom se je tudi juha pohladila. Zadovoljna sva bila zopet, pri topli peči sva sedela in si imela dosti povedati.

Tako se godi v naši lepi slovenski naselbini. Pavle je odšel iz Rožne doline nekam na vzhod, kjer je posestnik lepe kmetije, tam nekje na solnčni strani, kjer obdeluje svojo zemljo, česar se Slovenec tako zelo veseli. Želimo mu, da bi bil srečen in živel še mnogo let.

Slovenci v naši naselbini smo složni, pri čemur nas najbolj veže spoštovanje do svojega rodu. Bratje smo vsi pri društvih in tudi vemo, da soseď sosedu najprej priskoči na pomoč, ko je sila.

* * *

Še predzadnje leto sem delal v rovu. Predstojnik rova Bob Anderson si je ogledal prostor in rekel: "Tone, glej, da te ne ubije."

"Da, to je vsakega rudarja prva dolžnost v njegov prid," sem odgovoril, a predstojnik je menda preslišal in rekel iznova:

"Kar tako delate brez posebne skrbi, samo da veliko zaslužite. Ko pa kdo toliko dobi po buči, da pozneje pogine ali pa takoj, sem pa vsega jaz kriv radi vaše brezbrižnosti."

Popadla me je jeza, ko sem videl, da nima vzroka kaj takega mi očitati, ker slutil sem, da me samo radi tega nadleduje, ker ga nisem nikoli klical v hišo na kozarec vina, kot so ti možje navajeni. Stopil sem bliže njega in ga zavrnil: "Bob! Že 55 let delam po rovih, pa še me ni noben bos pokopaval, jaz sem pa že dva in ni izključeno, da bom še tretjega".

Bilo mu je menda preveč, ker se je postavil čisto pred mene in me nahrulil: "Ti stari beračl. Že dolgo stojiš pred peklenskimi vrati, pa se ti še vedno ne odprejo. Ti se drzneš kaj takega ziniti, da boš pomagal pokopati tretjega bosa! Čutim tvoje žaljenje in ne bom ga pozabil!" Odšel je in nikdar več se nisva videla živa.

Kopal sem dalje in si mislil, da se mož vendar malo preveč ponaša s svojo mladostjo. Koliko mlajših in še močnejših mož je podleglo! Tisti dan sem delal brez kakega posebnega dogodka, a drugi dan sem delal že dolgo in še ni bilo bosa k meni. Premišljeval sem ravno, kaj je vzrok, ko je iz temine zabrlela lučka podpredstojnika, našega rojaka Johana Batiča. Vse je bilo v redu in že je hotel oditi, ko ga vprašam, kje je pa Bob, da on prihaja ob tem času k meni.

"Z Bobom je slaba", mi je odgovoril podpredstojnik. "Slepič, ki ga je že dalj časa nadlegoval, se mu je nocoj vnel, da se je mož celo noč zvijal v bolečinah. Najbolj gotovo ga bodo peljali v bolnišnico na Greensburg k operaciji."

Tako je predstojnik šel od nas, drugi dan pa je prišel naznanit podpredstojnik, da ne bomo delali, ker je prvi predstojnik rova Bob Anderson umrl. Molče smo pospravili delavno orodje na varno, ker smo vedeli, da ne bomo delali, dokler bo ležal naš predstojnik na odru. Kako čudna je usoda. Mene je videl stati blizu vrat večnosti, sebe pa ne, skoraj je bil bližji kot jaz. Ni se torej človeku dobro ponašati s svojo mladostjo kakor ne s starostjo, ker smrt ne izbira, ampak kosi odkraja.

Naš rov je miroval, dokler ni bil pokojnik položen k počitku, kakor se pač vrši vedno pri nas, da obrat zastoji, če umrje rudar ali predstojnik ter delodajalec. Pokopaval sem tudi tretjega predstojnika.

* *

Bližam se h koncu svojega pripovedanja. Nekaj časa pišem, nekaj časa čitam več vrst časopisov, nemških in slovenskih, med katerimi mi je pa najljubša Prosveta, ki je naš list in popolnoma svobodomiselno piše, kar je potrebno v našem življenju. V njenih dopisih je odsev duše slovenskih naselnikov, njih misli in dejanj. Samotarica pečlarica, ki je odkritosrčno napisala, da je grešnica tudi ona, kakor smo vsi, 'ki nekateri držimo vreče, drugi pa tlačijo vanje', me je spomnila na že davno pozabljeni dogodek. Naj se le nikar ne boji radi grehov, in nič naj ne hodi k spovedi, ker tisti, ki bi jo imel spovedati, sam tiči do vratu v grehih.

Ko sem še hodil v ljudsko šolo in mi je bilo devet let, je nekoč gospod katehet po krščanskem nauku ukazal, naj naročimo svojim staršem, da mu pošljejo par glav česna, fižola in solatnega semena, ker ima zemlje dosti, a manjka mu semena. Rekel je, da bo zato prosil boga za sveti blagoslov. Očetu in materi sem doma povedal, kaj župnik naročajo.

(Dalje prihodnjič.)

Zasolil mu je.

Franeek in Pepe sta se sprla na ulici. In zabrusil je Franeek Pepetu:

"Kaj boš ti, ko še očeta nimaš!"

"Kuš, morda jih imam več, kakor ti," jo je zasolil razdraženi Pepe —

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustan. vljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terčelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorišek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon, Run, Pa. John Grošelj, 14521 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alič, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Jožko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondence z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljaje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljaje Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljaje na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujem tvrdki Fr. Sakser, 82 Cortlandt St., New York, N. Y., katera mi je preskrbela denar iz starega kraja, ko sem prodala tam mojo hišo. Vsled tega jo priporočam rojakom, da se poslužijo omenjene tvrdke, kjer bo vsak dobro postrežen in zadovoljen. Pozdrav vsem prijateljem in znancem. Frančiška Prestopnik-Kastelic, Box 81, Martin, Pa. (Adv.)

POSESTVO NA PRODAJ V STARI DOMOVINI.

Proda se bivša Popovičeva hiša v Cerknici na glavnem trgu, po zelo ugodni ceni. Vsega skupaj je 5 stavb. Prva hiša ima 10 prostorov. Prvi prostor je trgovina z mešanim blagom, drugi ročno skladišče, tretji spalna soba in četrti kuhinja. V kuhinji je vodovod. Skozi kuhinjo shramba in dva hodnika. To je pritličje. V prvem nadstropju je 5 sob, hodnik in stranišče. Druga mala hiša obstoji iz treh sob. Tretja stavba je velban hlev za 20 glav živine in vodovod. Ravno v isti stavbi je skladišče za 6 železniških vozov blaga, graven je stavba z dvema sobama, v eni tehtnica za živo živino tehtati. Naprej je velik skedenj, graven je krasen vrt z gredami. K hiši spada trgovska oprava, stelaže, pudelni itd. Njiv je za 12 mernikov setve, vsega skupaj je ena parcela. Oddaljeno le 8 minut od hiše. Zraven spadati dve gmajni in pašne pravice. Vse hiše so sezidane in krite z opeko ter so v dobrem stanju. Ugodna prilika za dotičnika, ki ima namen priti v stari kraj. Skupna cena je le Din. 325.000. Prodajalec hiše je Ivan Zgonc, mizar in trgovec v Cerknici št. 62, pri Raketu, Jugoslavija. (Adv.)

Marija Kmetova:

Zamah.

Posamič in v majhnih skupinah hodijo ljudje po peronu in so tihi, mrki in sklonjeni. Bledo jutro jim je stopilo na obraze, da so medli in prepadeni. Oči so zaspane, poteze utrujene in še noge ne vedo, kam bi in kako bi. V ozračju je sluzasta megla, ki se spaja s sajastim, motnim dimom v črnikasto tenčico. Lokomotive sopihajo, puhajo, prskali in gromeče vlečejo težke vozove. Potem brlizg, šum, ropot — in spet sopihanje.

Mati pričakuje sina, ki se danes vrne. Vsa bleda in prepadena je, nemir je v njenih očeh in kretnjah. Nestrpna se ozira proti smeri, odkoder bo prišel vlak in pogleduje na uro in izprašuje po zamudah. Pa nenadoma, ko misli najmanj na to, priporoče vlak in se ustavi s silnim šumenjem in svrščanjem. Mati pogleda pozorneje, opazuje prišelce; tam! In že pristopi, iztegne roke in vzklikne:

"Tone!"

"Mati!"

In objameta se in poljubita, a Tonetu se zaostro oči. Ozre se in vpraša:

"Kje je Milena?"

"Truden si, kaj? daj, daj meni vse to — oddam postrežčku — no, daj! Oh ti revež, revež moj, kako te je vzelo!" hiti mati in pokliče postrežčka.

"Pa Milena, mati, kje je?"

"Milena?" Mati se prisiljeno nasmehne in hitro izgovarja besede:

"Milena, Tone? Ah, veš, pozdravlja te, pa — "

"Pa?"

"No — je naročila, da je nekam slabotna, ni mogla tako zgodaj na kolodvor, in — in se oprošča, in — seveda te pozdravlja — in, če danes še ne bi prišel k njej — jutri bo pa — no, in sploh Tone, ne skrbi zaradi tega, saj veš, ženske smo bolj slabotne, nikari nič zato — saj bo še vse dobro. — Pa kaj govoričim, tako vesela sem te, dve leti se nisva videla. — Br, brž pojdiva, da bova skoraj doma!" In besede se zaletavajo druga od drugo in prehitevajo druga drugo. Tonetu je čudno: zaboli ga, da ni njegove zaročenke, da ji ni toliko zanj, da bi ga prišla pozdravit, zdaj, ko se je srečno vrnil po dveh letih. In ironično se smehlja, ko pravi:

"Čudno je vse to, mati, kaj govorite. Vendar, seveda, naravno je, kaj pa. Egoist sem, pa mislim, da mi mora brž vse v moje naročje, ko pridem domov. Pa ni ničesar hudega, nevarnega?"

"Kaj?"

"No, to — z Mileno."

"Ah — nič, nič, malenkost."

"Pa zaradi malenkosti je ni in ne smem k njej? O, čakaj, čakaj, Milena! Kar zdajle koj pojdem tja — — — "

"Ne — Tone — za božjo voljo — ne!" hlastno govori mati in ga prime za roko. A ko vidi, kako se zdrzne Tone v silnem začudenju, brž zavzdihne, se nasmehne in pravi:

"Kaj ne, poglej, vendar, kako si me preplašil! Ko je pa naročila, da ne in ne! Pa veš, ne skrbi."

Tone zmaje z glavo in težko mu je.

"Saj je vendar pisala še zadnjič — — — "

"Seveda, seveda — ko ti pa rečem, Tone! no, ne bodi tak!"

"No, saj res, mamica, kakšen sem, kaj ne? Vas nič ne vprašam, za vas se nič ne zanimam; kakšen sin je to, kaj?"

In ko sta doma, jima tečejo besede vse uglajene in dobre, čeprav se hipno pretrga vez materinih besed; čeprav se v trenotku stemni Tonetovo čelo. In ko odide Tone v svojo sobo in leže k počitku po tolikem trudu in naporu, se sesede mati na zofo, strmi pred se in šepeče:

"Kako bi zdaj to, kako bi zdaj to? Pa ko sem ga tako željno pričakovala, vse dni hrepenela po njem, tako žejno požirala dneve, mesece, ti obe leti! In zdaj — in danes — joj! Kako bi to napravila, kako bi to uredila?" In maje z glavo in jo podpre z rokami. "Vprašal bo, nestrpen bo, ušel mi bo. In če kdo ve, da je doma in bo prišel in mu bo povedal! Moj Bog, nikari, nikari tega! Kako, kaj bi zdaj? Če izve, če izve, da je Milena — — — Ah, ne, ne — "

In solze ji pridejo v oči, zdrknejo preko prstov in lijejo, lijejo, kakor so lile vseh teh štirinajst dni.

"Kaj hočem, kaj hočem! Pa jaz ne vem, jaz ne morem. Ko mu pa nisem mogla sporočiti tega, ko sem se pa tako bala zanj! Kaj ne, ti moj ljubi Bog, kaj ne, saj bo še vse dobro?"

Potolaži se nekoliko, skrbno si obriše oči in tiho odide v Tonetovo sobo. Po prstih se plazi do postelje in se zazre v mirni, pokojni obraz Tonetov in zapre oči in toliko, da se ne sesede tik postelje, ko se spomni na vse ono grozno, grozno . . . Pa odide spet iz sobe, gre po opravkih, skrbno naroča služkinji, da ne sme motiti gospoda in če jo pokliče, naj pove to njej, bo že ona skrbela zanj.

In spet prisluškuje pri Tonetovi sobi.

Večer je že, ko se prebudi Tone, in mati brž odhiti k njemu. Ves dan je ostala doma, ves dan je pazila, če bi klical Tone. In zdaj je vsa v ognju, prinaša mu zahtevane stvari in jih odnaša in mu streže kakor otroku.

"Pa mati, kako me boste razvadili!"

"Ah, beži no, to je, sinko, dve leti, dve leti te ni bilo!"

In objame ga in se vroče razjoka na njegovi rami.

"Kaj je, mati, ne jokajte vendar!" jo tolaži Tone in čudno se mu zdi vse to.

"Ti revež, revež moj!"

"Ah — zakaj! Vidiš, ko si bil tako dolgo z doma, ko si toliko prestal!"

"Pa je zdaj vse drugače in spet bo lepo. Le pustite vse tisto, kar je bilo. Zdaj sva skupaj!"

Mati si obriše solze in pogleda Toneta. Pa se ji spet skrivijo ustnice in komaj pridrži ihtenje. "No, tak pojdiva zdaj, pojdiva. — Lačen si kaj ne? Revež — le pojdi, vse je že pripravljeno —"

In gresta v drugo sobo in Tone je in pripoveduje vmes o svojih doživljajih.

Mati kima, se čudi, izprašuje; a hip za hipom ostane pogled nekje v dalji, izostane beseda in se pretrga. Tone ne opazi ničesar, ves razvnet pripoveduje in je vesel, da je končno spet doma in pri materi. — Toda, ko nastane vrzel v pripovedovanju, se zazre Tone v mizo, a potem odločno vstane in pravi:

"Zdaj grem; moram."

Mati se prestraši; tudi ona vstane in ga pogleda.

"Kam?"

"K Mileni."

"Tone — nikari — moj Bog!"

In prime ga za ramo in se ga oklene.

"Moram. In ne vem, kaj je vse to? Nekaj mi skrivate! Mati! Če je Milena — — — Ah, ne — nezvesta mi ni postala — v pismih ni lagala. Pa zakaj me ne pustite k njej? Kaj vam je? Tresete se, spet solze, mati!"

Mati se sesede na stol in govori v presledkih:

"Še nocoj, le še nocoj potrpi. Rekla je, da ne hodi danes — no, pa če bi šel — pa radi mene nikari. Vsaj danes bodi le z menoj, Tone!"

"Pa pridem koj, vrnem se in privedem še Mileno! No, mati, ne jokajte, lep večer bomo imeli vsi trije."

"Tone!"

"Čez pol ure se vrnem."

Mati plane za njim in vzklikne:

"Tone, za božjo voljo, počakaj, slušaj!"

A Tone se ji iztrga iz rok in odhiti.

Mati pade na zofo.

"Joj, Tone, moj Tone!"

In kakor v ognju ji je glava, telo drgeče. Pa nenadoma se burno odpro vrata in Tone zavpije s hripavim glasom:

"Mati — je res?" In prime jo za rame in jo strese.

"Tone — usmili se! Nisem ti povedala, ker sem se bala, da zboliš, da umrješ, da se ne vrneš nikdar več — — — "

"Bil sem tam; dekla je skoraj omedlela, ko sem jo vprašal po Mileni . . . In je povedala, če še ne vem, da — da je Milena . . . . Mati, je res?

Mati se ga oklene z vso močjo, a Tone jo odrine in reče trdo:

"Govorite, mati! Ali je res Milena . . . "

"— — — umrla; res."

Kakor dih se materi izvijeta besedi — in potem objame. Toneta in ga boža in poljublja kakor otroka. Tone je ves bled in se stresa hip za hipom. In nenadoma poskoči, da omahne mati, in zavpije:

"Ni res — ni res! Lažete, vsi lažete!" In oddrevi kakor besen iz sobe in iz hiše proti Mileninemu domu, — a v trenotku se ustavi kakor vkopan.

Silna groza mu polni glavo; nenadoma začuti, da je sam, čisto sam na vsej zemlji; da stoji sredi votle krogle. — In tla se mu izpodmikajo, srce mu zastaja in zgrudi se na zemljo kakor mrtev.

Razno.

Zakonska zvestoba v — zlati valuti. — Na Češkem nekje se je dogodila tale prav čedna zgodbica. Kakor pač marsikje v sedanjih časih, se je tudi v dotičnem mestecu širila in razcvitala — zakonska nezvestoba. In to na ženski kakor tudi na moški strani. Zgodilo pa se je, da je žena nekega nezvestneža šla tožit župniku svojo — sovražnico in nasledniico v moževi ljubezni. Dobri gospod, ves potrt vsled rastočega pohujšanja v njegovi dolini, si sprva ni vedel in znal pomagati. Pri nedeljski pridigi pa se je ojunačil. In z žalostnim obrazom je med pridigo posvaril svoje ovčice in poslušalke, češ, da ena izmed njih svojemu možu krade čast in naj se čimprej otrese peklenskega greha. Za pokoro pa naj dotična grešnica lepo na tihem vrže en cekin v cerkveno pušico. Rečeno storjeno. — No, pride popoldne. In zopet so napolnile te dobre duše božji hram. Ko pa je po opravljenih litanijah duhovni oče dal prinesti in odprlo cerkveno pušico, vsulo se mu je na mizo — 36 cekinov.

Sovjetska Rusija in nove države. Litvinov je dal sledečo izjavo: Do zadnjega časa je prevladovala iluzija, da prinaša priznanje ruskih sovjetskih republik koristi samo Rusiji. To iluzijo so sedaj odstranile Anglija, Italija in Norveška, ki so brez obotavljanja priznale sovjetsko vlado. Od dne do dne se krepi mednarodni položaj sovjetskih republik in s političnega stališča ne more biti vseeno za male države, ako se obotavljajo priznati sovjetsko Rusijo. — V Evropi imamo nove države, ki so nastale pazneje kot sovjetske republike, a nas še niso priznale. Mi smo pripravljeni, da jih priznamo. Isto zahtevamo tudi od njih. — Dobra lekcija za češko, jugoslovansko in rumunsko buržuazijo.

Balkanska socialistična konferenca. — Na iniciativo II. internacionale se sklicuje v Bukarešti balkanska socialistična konferenca, da pridejo, z ozirom na kritični položaj med Bolgarijo in Jugoslavijo, balkanske socialistične stranke v ožje medsebojne stike. Namerava se ustanoviti balkanski socialistični komite, ki bo imel nalogo, delovati za mirno rešitev vseh sporov med balkanskimi državami. Druga internacionala hoče krepko podpreti to akcijo.

Narod, ki ni vedel za svetovno vojno. — Te dni se je vrnil v Petrograd znani ruski botanik Gorodkov, ki je bil na znanstvenem potovanju v daljni severni Sibiriji, kjer je proučeval f[illegible] zu obale Obe je našel ze[illegible] mor še ni stopila noga [illegible] Evropejca. Gorodkov [illegible] rastlinsko bogastvo teh[illegible] kjer je našel rastline, ki [illegible] botanikom samo iz Alaške [illegible] verne Kanade. Najbolj [illegible] učenjak čudil, ko je našel [illegible] poznan narod, ki živi v [illegible] krajih na severni obali Ti[illegible] ceana, ob pritoku reke Va[illegible] narod je sličen Samojedo[illegible] se razlikuje od njih po [illegible] Gorodkov je dalj časa pro[illegible] običaje in način tega nepo[illegible] ga naroda. Ti nepoznani [illegible] živijo v majhnih vasch in [illegible] zelo primitivni kulturni s[illegible] Živijo popolnoma patrijarh[illegible] ozkem rodbinskem krogu. [illegible] vo odkriti ruski državljan[illegible] imeli niti pojma o svetovn[illegible] in o veliki ruski revoluciji.

IZ PRIMORJA

Mussolini in primorski [illegible] Kakor znano ni Mussolini p[illegible] v fašistovsko listo na Primo[illegible] nobenega Slovenca, ker je [illegible] da nastopijo Slovani kot na[illegible] manjšina. Na to se je po i[illegible] Acerba oziralo tudi pri raz[illegible] države in volilna okrožja. [illegible] so državni predstavniki v [illegible] ski Krajini in sam Mussolini [illegible] tovili narodnim manjšinam [illegible] polno volilno svobodo. To [illegible] ovira nekaterih prenapeteže[illegible] grozijo slovenskim obrtniko[illegible] Vipavski dolini, da jim bod[illegible] vzete koncesije, ako ne bodo[illegible] li za večinsko fašistovsko [illegible] To je najhujše moralno n[illegible] ki je v ostrem nasprotju z [illegible] volilno svobodo.

4000.

Po vzorih dr. **Ničmaha**, napisal dr. **Nevésekdo**.

(Dalje.)

"Torej tako!" pričela je Meta z mogočno zvenečim glasom, "tako se živi v moji hiši! Tukaj se pije in lije, prav kakor bi sodci ne imeli dna! Lepa je ta! Ali sem jaz zadnja v hiši, ali sem menj, nego ta-le pater major, ki si je s tvojim vinom okoval nos, da se mu sveti kakor bakren lonec? Seveda, zate mora vse biti; ako naj se napase tvoja oseba, potem se ti ne smili nič! Saj ne sme govoriti! Saj mora molčati! Tako se tolažiš! Ako si pa stara Meta poželi novega predpasnika, ali neznatne svilnate rutice, tačas je vse predrago, takrat je prazna mošnja, in zadnja lira je izginila iz predalca! Taka grdoba si ti! In kadar mi je zavezan jezik, da ne smem izpregovoriti pametne besedice, ali si prišel že kdaj in izpregovoril: Metika, izpij kupo vina, saj ga je obilo v kleti in potrebna si ga tudi? Nikdar nisi prišel!"

"Pod smrtnim grehom ti je vender prepovedano, piti vino, ker si ženska!" zastoče prelat-polkovnik v silni stiski.

"Pod smrtnim grehom!" zasmeje se Meta porogljivo. "Kaj se nam pripoveduje z lece o zapovedi svetega Janeza XCIX? Ali ne govori dekret: 'Ker se rabi vino pri svetih mašah božjih,' govori duh blaženega Antona od Kala, 'odslej naj ga pijo samo mašniki božji!' Ni li zakon jasen? Odgovori sedaj, bilka plešasta!"

"Lepo te prosim, molči, Metika!"

"Kaj bi molčala! Ali nisem v svoji hiši? Ali te nisem čakala in potrpela, kolikor le more trpeti ženska? Pod smrtnim grehom! Poslušajte, ljudje krščanski! Ti si pa takšen, da se bojiš smrtnega greha! Seveda!"

"Milo te prosim, molči, Metika! Saj nisva sama!"

"Meni nič do tega! Presvetlemu nadškofu potožim, ali pa nadvikariju Gregoriju, da zve ves svet, koliko pregrehe tiči v tvoji usnjati koži! Sedaj hodimo spat, to je navada v moji hiši! Ravnajta se po tem oba! In ti, bakreni nos, glej, da izgineš! Že me srbe vsi prsti, da bi ti pomlatila obraz!"

Že je dvignila pest, ali tedaj je bil pater kakor sapa pri svoji sablji. Niti opasal je ni v sobi, tako ročno je izginil pri vratih. Pater polkovnik pa je vil roke in vzkliknil: "Oj, ti nesrečna dispenza! Ti preklicana dispenza!"

Meto je s tem vzklikom razdražil še huje. "Tebi bi bilo po volji, da bi morala vedno molčati kakor miš v luknji pod zidom! Toda nič ne bode! Ali sem morda edino zato na svetu, da ti zavijam ude v flanelo? Kaj še! Povem ti, potrpežljivost moja je prikipela do vrha, in nič več ne bodeš pometal z mano! Teh požeruhov nečem v hišo, da vsi ravnaj se po tem! To je zadnja moja beseda! Ako ne, zapojem ti drugo pesem, ti suha dlaka ti! Sedaj se poberi spat! Toda le urno!"

"Že grem, Metika! Že grem!" hiti prelat polkovnik.

Zdajci ugleda nje razljučeno oko mene, ki sem doslej ponižno stal v somraku pri vratih. V novem življenju mojem je bila to prva ženska, s katero sem imel opravila. Toda kruto me je vzprejela.

"Kaj," kričala je, "tukaj tiči še drug pojeduh? In opit je že do grla? No, tebi pa odprem vrata drugače!"

Že je iztezala pesti proti meni, in oči so mi bile v nevarnosti, da mi jih izpraska. Tedaj mi je rešitelj Azrael razširil dušno obzorje, da se mi je še bolj razjasnilo hišno razmerje patra polkovnika.

"Sestra Meta," šepnem ji na uho, "pomiri se. Strežnik Peter je ravnokar prišel iz sobe, ali rmeno svojo paličico, znak službe svoje, pozabil je v nji."

Omahnila ji je pest, in siknile so Meti besede izmed zob: "Da bi vzelo peklo tega tepca!"

Komaj čuti prelat-polkovnik, da se polega nevihta v srci zveste gospodinje, že se mu vzbudi vojaški pogum.

"Res! Kdo je to?"

Rekši skoči k meni, "Kaj delaš tukaj? Kdo te je poklical?"

"Tujec sem!" odgovorim.

"Tiho! Dokler govorim jaz, mora vsakdo molčati v hiši moji!"

Stara Meta se je v tem izmuznila iz sobe, in ravno zategadelj je kričal pater polkovnik tako hrabro name.

"Govori torej, če te vprašam!" zadere se iz nova. "Meniš li, da me bodeš smešil v moji hiši? Kdo si?"

"Tujec, ki hoče v mesto!"

"Tujec! V mesto hočeš! Spominjam se. Na ime Porodnice božje! Sedaj se pa ne spominjam, ali sem poslal kurirja na sveto komisijo! Jezus! Če sem morda pozabil! Več sva pila s tem balkanenim vragom, nego morem prebiti!"

V sobo stopi strežnik Peter. Zopet ima rmeno paličico v rokah in z mirnim glasom naznani gospodu svojemu:

"Sveta komisija je prišla!"

"Tedaj nisem pozabil," razveseli se polkovnik, "torej sem vendarle poslal kurirja! Moja glava pač misli na vse! Kje je zbrana sveta komisija?"

"V modri sobi!"

"Vedi tujca vanjo. Sveti komisiji pa naznani, da sem bolan in da se zato ne morem udeležiti seje. Ako se sklene, tujec tudi lahko prenoči pri meni! Sob imam obilo! Tudi to poroči sveti komisiji!"

Nato se pater polkovnik obrne k meni: "Koliko si že plačal zame, tujec?"

"Šestdeset lir!"

"Plačaj jih še šestdeset, ker si nastavljal ušesa po mojih sobanah in po kotih, kamor si se vrinil nepoznan!"

Vzamem iz pasa šestdeset lir, da jih odštejem patru polkovniku. Mislil je že, da je njegov ta denar, kar se zopet odpro prikrita vratca, in stara gospodinja se nam iz nova prikaže iz svoje spalnice.

"To je pa moje," izpregovori jako odločno. "Saj ni treba, da bi vse poganjal po grlu, saj lahko tudi kaj daš za hišo! Lire so moje!"

Pograbila je denar in porogljivo pristavila: "Ti spat! Ti, Peterček, pa vedi tega tujca do svete komisije! Odrinimo!"

Tako se je tudi zgodilo. Ko stopiva s Petrom v modro sobo, bila je ondu že zbrana takoimenovana "mala komisija za preiskovanje tujcev". Načeloval ji je stari kanonik od svetega Nikolaja, sivolas in dobrovoljen gospod. Zapisnikar je bil nadvikarij Gregorij, mlad in precej lepo rejen gospod, kateremu se je takoj videlo, da mu jako teknejo pečene ptice, katere obira pri mizi škofovi. Strežnik Peter pove najprej, kar mu je naročil pater polkovnik.

(Dalje prihodnjič.)

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRŽU[illegible]
ZDRAVJE V DRUŽINAH

Za srbeči kožu[illegible] rabite

SEVERA'S ESKO

Antiseptično sredstvo

Priporočljivo za odpomo[illegible] pri zdravljenju srbečic[illegible] in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri svojem lekarju

W. F. SEVERA CO
CEDAR RAPIDS, IOW[illegible]

VELIKI IZLET V JUGOSLAVIJ[illegible]
S SVETOVNO SLAVNO "AQUITANIA"
45,647 Ton
Odpluje iz New Yorka 7. MAJA (Svibnja)
(preko Cherbourga)

Porabite 6 zabavnih dni na morju ali manj kot 9 dni od New Yorka [illegible] Jugoslavije. — Izletnike bode osebno vodil G. St. M. Vuković, uradnik Cun[illegible] Linije v New Yorku, kateri je bil preje uradnik Jugoslovanskega Generalne[illegible] Konsuleta v New Yorku. — G. Vuković bo potoval z izletniki do Zagreba, [illegible] bo pazil na vse potnike in skrbel za najboljše ugodnosti.

CUNARD LINIJA je slavno znana po vsem svetu, za njeno nenadomestlj[illegible] usluge, kakor tudi za izvrstno kuhinjo. — Ne zanemarite te izvrstne prilike, da bi ne šli v domovino s tem izletom. Za nadaljna pojasnila obrnite se do najbližnjega Cunardovega agenta v vašem mestu ali na:

CUNARD LINE
140 No. Dearborn Street,
CHICAGO, ILL.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladičarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

EMIL KISS, BANKIR,
133—2nd Ave., New York City
Ustanovljena leta 1898.
Denarne pošiljatve
DOLAR—DINAR
ZA
VELIKO NOČ
hitro in gotovo. Pišite po cenik.
Dopremljam rojake iz kraja, (affidavite).
Potniški oddelek.
Hranilne vloge.
EMIL KISS, BANKIR,
133—2nd Ave., New York City

AKO STE TUDI VI

med onimi rojaki, ki so namenjeni v stari kraj na pomlad, je v Vaše korist, da pišete naši tvrdki za pojasnila in ji poverite vse tozadevne posle. To bo za Vas pomenilo najboljšo postrežbo, zaradi katere je naša tvrdka splošno znana in priporočana! Imejte to na umu!

RAVNO TAKO JE V VAŠO KORIST, ako nam poverite vse posle, ki so v zvezi z dobavo Vaših sorodnikov in prijateljev iz starega kraja. Naša tvrdka Vam bo izdelala potrebne izjave (affidavite), poslala karto, nudila pomoč ob prihodu v New York itd., kakor je to storila že za številne druge rojake, od katerih so se mnogi javno zahvalili za točno postrežbo!

POŠILJANJE DENARJA.

Naša banka ima svoje lastne zveze z pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali zadnjo pošto brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Vse pošiljatve se nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

Denar pošiljamo ali po pošti, ali potom brzojavnega pisma, ali pa direktnem brzojavu.

Mi pošiljamo dolarje v Jugoslavijo in druge dežele po pošti in brzojavno.

Za obilna naročila se Vam priporoča

SLOVENSKA BANKA
ZAKRAJSEK & CESARE[illegible]
70 — 9th Ave., New York, N. Y.